

MANDELA - MARAGALL, DOS REBELS AMB CAUSA

Eloi Serrano i Robles,

INVESTIGADOR PRINCIPAL DEL PROGRAMA
"LLEGAT PASQUAL MARAGALL" DE LA
FUNDACIÓ CATALUNYA EUROPA

Les grans transformacions acostumen a produir-se mitjançant accions col·lectives. Tot i això, sovint calen lideratges que ajudin a orientar-ne el rumb. Quan apareix algú que sap detectar i canalitzar les necessitats i les ànsies d'una comunitat cap a un fi, probablement ens trobem davant d'un líder. De lideratges, n'hi ha de molts tipus: els carismàtics, els acceptats, els suportats i en alguns casos, els imposats. La història ens demostra, però, que els més positius han estat aquells sorgits d'arrels democràtiques i que han defugit el culte a la personalitat.

Quan apareix algú que sap llegir les necessitats d'una societat i trobar-ne les oportunitats per a satisfer-les, mitjançant una aportació significativa de valors positius com la solidaritat i la cooperació, sabem que, molt probablement, ens trobem davant algú que pot marcar el devenir i les identitats d'una col·lectivitat.

En bona mesura, Pasqual Maragall ha passat a la història com l'Alcalde de Barcelona, amb

Quan apareix algú que sap detectar i canalitzar les necessitats i les ànsies d'una comunitat cap a un fi, probablement ens trobem davant d'un líder.

majúscules, per saber resoldre exitosament aquesta equació de necessitat - oportunitat.

Els Jocs Olímpics del 1992, van ser quelcom més que un esdeveniment esportiu perquè van incloure una sèrie de variables que el van dotar d'una extraordinària significació. La necessitat, que també, no era únicament la d'impulsar una gran transformació urbanística de la ciutat i posar "Barcelona al mapa".

Els Jocs del 92 van aportar quelcom més perquè es va recolzar sobre un intangible, que cal contextualitzar en un moment molt concret de la història del nostre país, reflectit en la voluntat de la nostra societat de passar una de les pàgines més grises i vergonyoses de la nostra història, el franquisme.

Quan al 1982 Barcelona es decidí a organitzar uns Jocs Olímpics, el dictador solament feia set anys que havia mort. Les estructures franquistes encara eren presents en molts àmbits de la nostra societat i l'eclosió de la Barcelona cosmopolita, creativa, oberta i integradora, sorgí com una reacció exacerbant a tants anys de repressió. Després de quaranta anys de dictadura, moltes ferides restaven obertes, algunes començaven a tancar-se i d'altres encara avui no han estat ni desinfectades.

Pasqual Maragall va saber veure que la manera com afrontar la preparació i l'organització dels Jocs, podia servir per presentar un projecte comú, il·lusionador, de projecció internacional que fos concebut a partir de la unió. Calia no renunciar a la memòria, però al mateix temps construir la cohesió necessària i mínima per a que el nostre país pogués tirar endavant. El fet que un antic líder falangista nomenés com a guanyador el projecte olímpic d'una ciutat governada per un socialista amb l'entusiasme de la monarquia i amb el compromís ferm i decidit de la ciutadania (amb tot el cromatisme ideològic i social que això representa) al volant dels Voluntaris Olímpics, és el viu reflex que Pasqual Maragall va assolir un dels objectius que buscava amb la celebració dels Jocs. Aquesta singularitat de Barcelona 92 no s'ha

Memòria i cohesió per encarar el futur, heus aquí un dels ingredients clau per a una transició democràtica.

donat en la majoria dels grans esdeveniments esportius que s'han organitzat d'ençà.

Però d'altres líders carismàtics, nobles d'idees i valors, van saber llegir les aportacions de Maragall en aquest àmbit. Un d'ells fou Nelson Mandela. El líder sud-africà va visitar Barcelona aquell estiu, i diuen que s'hi va inspirar. El llibre de John Carlin 'El factor humà' i la pel·lícula 'Invictus' dirigida per Clint Eastwood, així ho documenten, tot i que ambdues obres han estat criticades per exagerar, ometre i simplificar certs aspectes històrics.

En aquells anys el país de Madiba estava intentant tancar un dels capítols més tristos de la història de la humanitat. Memòria i cohesió per encarar el futur, heus aquí un dels ingredients clau per a una transició democràtica. Amb les particularitats del cas sud-africà, sembla que Mandela intentà agafar algun dels elements substancials del model Barcelona'92 per a l'organització del Mundial de Rugby del 1995. Va haver de fer el cor fort i entendre's amb qui no feia pas gaires anys l'empresonava i vexava als de la seva raça. Mirar endavant, posar algunes de les condicions necessàries per a la modernització del país: el sentiment de pertinença i l'acceptació de la diversitat per encarar el futur.

Mandela i Maragall, dos líders amb dimensions i trajectòries ben diferents. Però cadascú d'ells, en el seu context, mai còmodes en estructures rígides que perpetuessin la injustícia. Sempre amb una visió àmplia i eclèctica del món, amb un inconformisme permanent al servei de la transformació. Dos rebels. El seu llegat resta més present que mai.